



SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Marszałek Senatu
BPS.DPS.030.09.2020

Druk nr 461
Warszawa, 19 czerwca 2020 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

zgodnie z art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. mam zaszczyt przekazać Pani Marszałek podjętą przez Senat na 12. posiedzeniu w dniu 18 czerwca 2020 r. uchwałą w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy

**- o zmianie ustawy - Kodeks postępowania
karnego oraz ustawy o samorządzie gminnym**

wraz z projektem tej ustawy.

Jednocześnie pragnę poinformować, że Senat upoważnił senatora Wadima Tyszkiewicza do reprezentowania Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

Z poważaniem

(-) Tomasz Grodzki

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 18 czerwca 2020 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks
postępowania karnego oraz ustawy o samorządzie gminnym**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy o samorządzie gminnym.

Jednocześnie upoważnia senatora Wadima Tyszkiewicza do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy o samorządzie gminnym

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30, 413 i 568) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 250:

a) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych w stosunku do oskarżonego będącego:

- 1) wójtem, burmistrzem, prezydentem miasta, albo
 - 2) zastępcą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, który wykonuje zadania i kompetencje wójta, burmistrza albo prezydenta miasta
- może nastąpić tylko na mocy postanowienia sądu.”,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Tymczasowe aresztowanie oraz środek zapobiegawczy, o którym mowa w § 1a, stosuje w postępowaniu przygotowawczym na wniosek prokuratora sąd rejonowy, w którego okręgu prowadzi się postępowanie, a w wypadkach niecierpiących zwłoki także inny sąd rejonowy. Po wniesieniu aktu oskarżenia środki zapobiegawcze wymienione w zdaniu pierwszym stosuje sąd, przed którym sprawa się toczy.”,

c) po § 2b dodaje się § 2c w brzmieniu:

„§ 2c. Wniosek prokuratora o zastosowanie środka zapobiegawczego, o którym mowa w § 1a, sąd rozpatruje nie później niż przed upływem 24 godzin od przekazania sądowi tego wniosku.”,

d) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Prokurator, przesyłając wraz z aktami sprawy wniosek o zastosowanie tymczasowego aresztowania, poucza podejrzanego o przysługujących mu w wypadku zastosowania tymczasowego aresztowania uprawnieniach oraz zarządza jednocześnie doprowadzenie go do sądu.”;

2) w art. 252 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Zażalenie na postanowienie w przedmiocie środka zapobiegawczego sąd rozpoznaje niezwłocznie, z tym że zażalenie na postanowienie w przedmiocie środka, o którym mowa w art. 250 § 1 lub 1a, nie później niż przed upływem 7 dni od przekazania sądowi zażalenia wraz z niezbędnymi aktami.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713) w art. 28g:

1) w ust. 4 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) postanowienie sądu o zastosowaniu środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych, o którym mowa w art. 276 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30, 413 i 568) – w przypadku okoliczności, o której mowa w ust. 1 pkt 5.”;

2) ust. 5a otrzymuje brzmienie:

„5a. Postanowienie, o którym mowa w ust. 4 pkt 4, sąd przesyła przewodniczącemu rady.”.

Art. 3. 1. Przepis art. 252 § 3 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się również do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy przepisy art. 28g ust. 4 pkt 4 oraz ust. 5a ustawy zmienianej w ust. 2 stosuje się w ich dotychczasowym brzmieniu.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Projektowana ustawa o zmianie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30, 413 i 568), dalej nazywanej „k.p.k.”, ma na celu podwyższenie, w ramach postępowania karnego, standardów ochrony mandatu wyłonionych w drodze wyborów powszechnych, a pełniących funkcje organów samorządu lokalnego – wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, w przypadku zastosowania wobec tych osób, w postępowaniu przygotowawczym, środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych, na podstawie art. 276 k.p.k.

2. Przedmiot i istota projektu ustawy

Projektowana nowelizacja dotyczy wprowadzonego do Kodeksu postępowania karnego w dniu 1 stycznia 1998 r. nowego rodzaju środka zabezpieczającego, czyli zawieszenia w czynnościach służbowych.

Jego zastosowanie, zgodnie z art. 250 § 4 k.p.k., w postępowaniu jurysdykcyjnym należy do sądu, zaś w postępowaniu przygotowawczym leży w gestii prokuratora i podlega zaskarżeniu do sądu rejonowego, w którego okręgu prowadzone jest postępowanie (art. 252 § 2 k.p.k.).

Istotą zawieszenia w czynnościach służbowych jest zawieszenie uprawnienia do wykonywania określonych czynności. W praktyce orzecniczej zastosowanie tego rodzaju środka zapobiegawczego może wchodzić w grę w wypadku, gdy zachodzi obawa, że oskarżony (podejrzany) przy popełnieniu przestępstwa nadużyje stanowiska. W takim bowiem przypadku odsunięcie go od wykonywania czynności daje gwarancję niepopelnienia nowego przestępstwa. Chodzi o czynności wchodzące w zakres tego stanowiska. Stanowiskiem jest pozycja zajmowana przez jednostkę w systemie i hierarchii instytucji państwowych, społecznych i prywatnych, np. w spółce prawa handlowego, wyznaczona pełnioną funkcją, np. kierowniczą, lub zakresem obowiązków. Stanowiska zajmują pracownicy w niektórych urzędach, których stosunek pracy jest nawiązany na podstawie wyboru, mianowania lub powołania. Na przykład spośród pracowników samorządowych stanowiska zajmują wójt (burmistrz, prezydent miasta), ich zastępcy, członkowie zarządu

gminy – por. Z. Gostyński (red.), J. Bratoszewski, L. Gardocki, S.M. Przyjemski, R.A. Stefański, S. Zabłocki, „Kodeks postępowania karnego. Komentarz”, tom I, Warszawa 1998).

Celem środka jest zapobieżenie popełnieniu przez oskarżonego kolejnego przestępstwa, a także odsunięcie go od działalności, w związku z którą zarzucanego mu przestępstwa mógł się dopuścić. Ma też realizować cel procesowy w postaci zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania, jeśli istnieje uzasadniona obawa, że oskarżony pozostawiony na dotychczasowym stanowisku będzie utrudniał postępowanie np. usuwając lub niszcząc dokumenty, do których ma dostęp w związku z wykonywanymi czynnościami służbowymi albo nakłaniał współpracowników do składania fałszywych zeznań – por. K. Dudka „Kodeks postępowania karnego. Komentarz”, (do art. 276, teza 1).

Środek zapobiegawczy w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych ma charakter względnie temporalny. Oznacza to, że stosuje się go przez czas trwania postępowania (art. 249 § 4 k.p.k.) – aż do chwili rozpoczęcia wykonania kary. Należy dodać, że sąd lub prokurator (w postępowaniu przygotowawczym) mogą ten środek zastosować na okres krótszy np. do zakończenia postępowania przygotowawczego albo do wydania wyroku przez sąd pierwszej instancji.

Wydane postanowienie w istotny sposób oddziałuje na uprawnienia w sferze zatrudnienia osób, wobec których zostaje zastosowany. Jednak nie tylko tych osób.

Przedstawiony projekt dotyczy właśnie szczególnych konsekwencji jakie wiążą się z orzeczeniem zawieszenia w czynnościach służbowych osoby zajmującej stanowisko wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, a wynikających z treści przepisów art. 28g i 28h ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506, 1309, 1571, 1696 i 1815).

W sytuacji zawieszenia w czynnościach służbowych wójt (burmistrz, prezydent miasta) nie może sprawować swoich funkcji, jego obowiązki przejmuje zastępca lub pierwszy zastępca. Jeżeli zastępca lub pierwszy zastępca także znajdują się w okolicznościach określonych w art. 28g ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym tj. przemijającej przeszkody w wykonywaniu zadań i kompetencji wójta, to funkcję wójta przejmuje osoba wyznaczona przez Prezesa Rady Ministrów.

Oznacza to doniosłe dla gminy skutki, polegające na zastąpieniu organu pochodzącego z wyborów powszechnych, powołanym urzędnikiem rządowym, który choćby jak najlepiej wykonywał powierzone mu zadania i kompetencje – nie może być uznany za organ

samorządu terytorialnego (B. Dolnicki, 2018 r. *Ustawa o samorządzie lokalnym. Komentarz*, str. 555 uwaga 3).

Sprawowanie funkcji pracownika samorządowego przez osobę nie posiadającą mandatu przedstawicielskiego lokalnej społeczności prowadzi do istotnego ograniczenia władzy wykonawczej organu samorządu lokalnego.

Takie ograniczenia mogą następować jedynie w wyjątkowych okolicznościach, gdy zagrożona byłaby sama idea samorządności lokalnej – dopuszczalność stosowania środków nadzoru powinna polegać na stosowaniu środków mających na celu strzeżenie prawa w celu ochrony interesów ogólnopaństwowych, a i to niekoniecznie przez zastosowanie środków represyjnych, poprzez wprowadzenie na ten urząd pracownika rządowego (B. Dolnicki, 2018 r. *Ustawa o samorządzie lokalnym. Komentarz*, str. 556 uwaga 4).

3. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Mając na uwadze wyżej wskazane skutki wydania orzeczenia o zawieszeniu w czynnościach służbowych wobec osoby zajmującej stanowisko wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, projekt ustawy zawiera propozycję zabezpieczenia i podwyższenia gwarancji procesowych osób, które sprawują swoje funkcje jako powierzone im w drodze mandatu przedstawicielskiego lokalnej społeczności.

Projekt został poszerzony o osobę zastępcy albo pierwszego zastępcy wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, który wykonuje zadania i kompetencje, odpowiednio, wójta, burmistrza albo prezydenta miasta – ze względu na rozwiązania dotyczące instytucji przejęcia zadań i kompetencji wójta, przewidziane w art. 28g i 28h ustawy o samorządzie gminnym.

Celem instytucji przejęcia zadań i kompetencji wójta przez zastępcę jest zapewnienie ciągłości sprawowania władzy wykonawczej w gminie przez pracowników samorządowych. Wprawdzie zastępca nie pochodzi z wyborów powszechnych, niemniej zostaje powołany przez osobę ciszącą się społeczną akceptacją i posiadającą mandat przedstawicielski danej społeczności lokalnej (B. Dolnicki, *Samorząd terytorialny...*, 2006, s. 373).

Projekt ustawy zawiera propozycję przeniesienia na sąd uprawnień do zastosowania tego środka zapobiegawczego wobec wójta, burmistrza lub prezydenta miasta – zarówno w postępowaniu przygotowawczym jak i w postępowaniu jurysdykcyjnym.

Niezależny sąd i niezawisły sędzia – niezaangażowany w realizację funkcji ścigania i oskarżania, zapewnią najwyższy standard ochrony idei samorządności lokalnej, za której zagrożenie może być uznane ewentualne przekazanie kompetencji jej organu wykonawczego (wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) w ręce osób nie pochodzących z wyborów powszechnych.

Przepisy ustawy nowelizującej określają również właściwość sądu rozpoznającego sprawę o zastosowanie omawianego środka zabezpieczającego, a także termin rozpatrzenia takiego wniosku przez sąd, w wymiarze 24 godzin liczonych od momentu przekazania sądowi wniosku prokuratora.

Zażalenie wniesione na postanowienie w przedmiocie środka ustawa nakazuje sądowi rozpatrzyć nie później niż przed upływem 7 dni od przekazania sądowi zażalenia wraz z niezbędnymi aktami.

Tak przyspieszone postępowanie ma służyć nie tylko wyjaśnieniu sytuacji procesowej oskarżonego lecz przede wszystkim zabezpieczeniu interesów gminy, pozwalając na jasne określenie pozycji prawnej jej organów i nieprzeciąganie stanu niepewności co do ewentualnej konieczności sięgania po dalsze środki przewidziane przepisami ustawy o samorządzie gminnym.

Zawarte w projekcie zmiany wprowadzone w art. 2 do ustawy o samorządzie gminnym, stanowią konsekwencję przekazania sądowi wyłącznej kompetencji w zakresie wydania postanowienia o zawieszeniu w czynnościach służbowych wójta również w postępowaniu przygotowawczym.

Przepisy art. 3 przewidują rozwiązania o charakterze intertemporalnym. Stanowią one, że siedmiodniowy termin rozpatrywania zażalenia na postanowienie o zastosowaniu środka zapobiegawczego, o którym mowa w art. 252 § 3 Kodeksu postępowania karnego, będzie miał zastosowanie również do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszego projektu.

W celu uniknięcia zaburzeń w toczących się postępowaniach, w postępowaniach, w których prokurator wydał już postanowienie o zastosowaniu zawieszenia w czynnościach służbowych wójta, znajdować będą zastosowanie przepisy dotychczasowe.

Zgodnie z art. 4 projektowanej ustawy, okres jej spoczywania ograniczy się do standardowego terminu 14 dni.

4. Konsultacje

Nadesłane w ramach konsultacji opinie i uwagi są zamieszczone na senackiej stronie internetowej. Wyniki konsultacji, a także oczekiwane skutki społeczne, gospodarcze i finansowe są przedstawione w Ocenie Skutków Regulacji.

5. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Zakres przedmiotowy projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

<p>Tytuł projektu: <i>Ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy o samorządzie gminnym</i></p> <p>Przedstawiciel wnioskodawcy: Senator Wadim Tyszkiewicz</p> <p>Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym: Beata Mandylis, legislator, tel. 22 694 9340 Marian Fałek, ekspert ds. OSR, tel. 22 694 9082</p>	<p>Data sporządzenia: 18 czerwca 2020 r.</p> <p>Źródło: inicjatywa komisji senackiej</p> <p>Nr druku: 79, 79 S, 79 X</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

W dniu 1 stycznia 1998 r. do Kodeksu postępowania karnego wprowadzono środek zapobiegawczy w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych. Jego zastosowanie w postępowaniu jurysdykcyjnym należy do sądu, zaś w postępowaniu przygotowawczym do prokuratora. Celem środka jest zapobieżenie popełnienia przez oskarżonego kolejnego przestępstwa, a także odsunięcia go od działalności, w związku z którą zarzucanego mu przestępstwa mógł się dopuścić, a także zapobiec usuwaniu dowodów przestępstwa.

Zawieszenie w czynnościach służbowych osoby zajmującej stanowisko wójta, burmistrza lub prezydenta miasta powoduje, że nie może ta osoba sprawować swoich funkcji, jego obowiązki przejmuje wówczas zastępca lub pierwszy zastępca. Jeżeli jednak zachodzi sytuacja, że i te osoby znajdują się w okolicznościach zdefiniowanych jako przemijającej przeszkody w wykonywaniu zadań to funkcję wójta, burmistrza albo prezydenta miasta przejmie osoba wyznaczona przez Prezesa Rady Ministrów. Wystąpienie takiej sytuacji oznacza zastąpienie organu pochodzącego z wyborów powszechnych powołanym urzędnikiem rządowym, który choćby jak najlepiej wykonywał powierzone mu zadania i kompetencje – nie może być uznany za organ samorządu terytorialnego. Sprawowanie funkcji pracownika samorządowego przez osobę nie posiadającą mandatu przedstawicielskiego lokalnej społeczności prowadzi do istotnego ograniczenia władzy wykonawczej organu samorządu lokalnego.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt.

Rekomenduje się projekt *ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy o samorządzie gminnym*, w którym:

- na sąd przenosi się uprawnienie do zastosowania środka zapobiegawczego w postępowaniu przygotowawczym polegającego na zawieszeniu w czynnościach służbowych wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, (albo odpowiednio ich zastępcy); sąd rozpatruje wniosek prokuratora o zastosowanie środka zapobiegawczego nie później niż przed upływem 24 godzin od dnia przekazania sądowi tego wniosku,
- określa się właściwość sądu rozpoznającego sprawę o zastosowanie środka zapobiegawczego (sąd rejonowy),
- skracą się termin rozpatrzenia zażalenia (nie później niż przed upływem 7 dni).

Oczekuje się, że przedmiotowy projekt ustawy podwyższy, w ramach postępowania karnego, standardy ochrony mandatu wyłonionych w drodze wyborów powszechnych, a pełniących funkcje organów samorządów lokalnego – wójta, burmistrza lub prezydenta miasta (albo odpowiednio ich zastępcy).

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt.

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
wójt, burmistrz, prezydent miasta (albo odpowiednio ich zastępcy) w przypadku zastosowania wobec tych osób, w postępowaniu przygotowawczym, środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych	2.447 łącznie: wójtów, burmistrzów, prezydentów miast	Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 24 października 2018 r. ¹	podwyższenie w ramach postępowania karnego standardów ochrony mandatu wójta, burmistrza, prezydenta miasta
Sądy rejonowe	318 stan na dzień 31.12.2018 r.	GUS „Mały Rocznik Statystyczny Polski”	<ul style="list-style-type: none"> • uprawnienie do zastosowania środka zapobiegawczego, zawieszenia w czynnościach służbowych, wójta, burmistrza, prezydenta miasta (albo odpowiednio ich zastępcy) w postępowaniu

¹ <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/zbiornice-wyniki-wyborow-wojtow-burmistrzow-i-prezydentow-miast-na-18771445>

			<p>przygotowawczym i jurysdykcyjnym</p> <p>rozpatrzenie wniosku prokuratora o zastosowanie środka zapobiegawczego nie później niż przed upływem 24 godzin</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpatrywanie zażalenia w przedmiocie środka zapobiegawczego w terminie nie później niż przed upływem 7 dni
--	--	--	---

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego w dniu 19.03.2020 r. został przesłany do zaopiniowania: Ministrowi Sprawiedliwości, Krajowej Radzie Sądownictwa, Sądowi Najwyższemu, Rzecznikowi Praw Obywatelskich, Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „IUSTITIA”, Stowarzyszeniu Sędziów THEMIS, Prokuraturze Krajowej, Stowarzyszeniu Prokuratorów „Lex Super Omnia”, Związkowi Miast Polskich, Unii Miasteczek Polskich, Związkowi Gmin Wiejskich RP, Fundacji Unia Metropolii Polskich, Związkowi Powiatów Polskich. Termin nadsyłania opinii został wyznaczony do dnia 16.04.2020 r.

Sąd Najwyższy projekt ustawy **ocenił negatywnie**. W opinii stwierdzono, że:

- projekt nie został należycie uzasadniony,
- osiągnięcie głównego wskazanego celu tj. niedopuszczenia do zarządzania jednostką samorządu przez osobę nieposiadającą mandatu od lokalnej społeczności można zrealizować przez nowelizację ustaw samorządowych,
- nie znajduje szerszego uzasadnienia ustrojowego szczególnie potraktowanie osób piastujących funkcję wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Mogłoby to wręcz generować zarzut naruszenia równości wobec prawa (art. 32 ust. 1 Konstytucji),
- sprawowana przez sąd powszechny kontrola odwoławcza wydaje się wystarczającym zabezpieczeniem o charakterze instytucjonalnym,
- nie jest najlepszą praktyką legislacyjną wprowadzanie zmian w ustawodawstwie dla jednostkowych przypadków.

Minister Sprawiedliwości projektowane rozwiązania legislacyjne **ocenił negatywnie**. W opinii m. in. stwierdzono, że:

- odnosząc się do poprawek zmian legislacyjnych Kodeksu postępowania karnego, które opierają się na założeniu o przeniesieniu na sąd kompetencji do stosowania w postępowaniu przygotowawczym środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych podkreślił, że istniejące obecnie gwarancje sądowej kontroli orzeczenia prokuratora wydawanego w przedmiocie zastosowania w toku postępowania przygotowawczego nieizolacyjnych środków zapobiegawczych wobec podejrzanego, w tym środka przewidzianego w art. 276 k.p.k., są adekwatne i wystarczające,
- stosowanie przez sąd w toku postępowania przygotowawczego środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych, zgodnie z przedłożonym projektem oraz jego poprawkami mogłoby natomiast nieść szereg negatywnych konsekwencji. Ocena taka determinowana jest w znacznej mierze specyfiką środka zapobiegawczego,
- cel projektu w postaci ochrony idei samorządności lokalnej, nie znajduje uzasadnienia dla proponowanych zmian regulacji Kodeksu postępowania karnego. Zaznaczono, że właściwymi regulacjami, które służą realizacji idei podwyższenia standardu ochrony mandatu organów samorządowych wydają się przepisy dotyczące funkcjonowania organów samorządu terytorialnego,
- czynienie wyjątków od reguł określonych w Kodeksie postępowania karnego mogłoby także rodzić uzasadnione wątpliwości, co do zgodności proponowanych regulacji z fundamentalną zasadą równości obywateli wobec prawa wyrażoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W postępowaniu przygotowawczym prokurator jest uprawniony do zastosowania wszystkich wolnościowych środków zapobiegawczych. Projektowane zakresowe wyłączenie określonych podmiotów z kompetencji prokuratora niewątpliwie wpłynie na zmianę tej normy. Nieuzasadnione jest wprowadzenie wyjątkowych regulacji dla ustalonej wąskiej grupy podmiotów. Procesowe uprzywilejowanie lub choćby odrębność w regulacjach, skutkująca odmiennym traktowaniem grupy obywateli przez organy państwa z uwagi na ich status zawodowy, czy jakiegokolwiek inne okoliczności podmiotowe, może nie spełnić wymogu zgodności z ustawą zasadniczą,
- biorąc pod uwagę, iż brak jest w istocie uzasadnienia dla proponowanych zmian w Kodeksie postępowania karnego, a także obowiązującą regulację, na podstawie której decyzja prokuratora o zawieszeniu w czynnościach służbowych podlega kontroli sądowej, nie tylko nie ma powodów wprowadzenia projektowanych rozwiązań, ale są one niewskazane z punktu widzenia funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.

Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego Prokurator Krajowy stwierdził, że proponowane w projekcie rozwiązania **nie zasługują na akceptację**. W opinii wskazano, że:

- przepisy normujące kwestie związane ze stosowaniem środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych wprowadzone zostały do *Kodeksu postępowania karnego* z dniem 1 września 1998 r., i w trakcie długiego

Źródła finansowania:								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Brak wpływu.						
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.								
Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
w ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2020 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele, gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
w ujęciu niepieniężnym	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak wpływu.						
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu.								
Brak wpływu.								
9. Wpływ na rynek pracy.								
Brak wpływu.								
10. Wpływ na pozostałe obszary.								
Brak wpływu.								
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego.								
Przepisy projektu ustawy wejdą w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy.								
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?								
Z uwagi na istotne znaczenie projektowanej ustawy zasadne jest sporządzenie, po upływie trzech lat obowiązywania przepisów, ewaluacji regulacji w celu zweryfikowania skuteczności wprowadzonych procedur.								
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.).								
Brak								

Warszawa, 25 czerwca 2020 r.

BAS-WAPM-1377/20

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej senackiego projektu
ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy
o samorządzie gminnym (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Wadim
Tyszkiewicz)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2019 r. poz. 1028, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

W artykule 1 projektu przewidziano zmianę artykułów 250 i 252 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego¹, dalej jako: „k.p.k.”. Zaproponowano przyznanie wyłącznie sądowi uprawnienia do zastosowania, w drodze postanowienia, środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych (zwanego dalej: środkiem zapobiegawczym) w stosunku do oskarżonego będącego wójtem, burmistrzem, prezydentem miasta albo będącego odpowiednio ich zastępcą. Środek zapobiegawczy sąd mógłby stosować zarówno w postępowaniu przygotowawczym na wniosek prokuratora, jak i w postępowaniu jurysdykcyjnym. Wniosek prokuratora o zastosowanie środka zapobiegawczego sąd rozpatrywałby nie później niż przed upływem 24 godzin od przekazania sądowi tego wniosku. Zażalenie na postanowienie w przedmiocie środka zapobiegawczego sąd miałby obowiązek rozpoznać nie później niż przed upływem 7 dni od przekazania sądowi zażalenia wraz z niezbędnymi aktami.

Zawarta w art. 2 projektu zmiana art. 28g ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym² ma charakter legislacyjny i stanowi konsekwencję przekazania wyłącznie sądowi kompetencji w zakresie wydania postanowienia

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 30, ze zmianami.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 713.

o zastosowaniu środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych wójta.

W projekcie uregulowano zagadnienia temporalne. Projektowana ustawa ma wejść życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje kwestii zawartych w przepisach opiniowanego projektu.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przepisy projektu nie należą do materii regulacji prawa Unii Europejskiej.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy o samorządzie gminnym nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Marcin Fryźlewicz
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych



Przemysław Sobolewski

Warszawa, 25 czerwca 2020 r.

BAS-WAPM-1378/20

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy o samorządzie gminnym (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Wadim Tyszkiewicz) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

W artykule 1 projektu przewidziano zmianę artykułów 250 i 252 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego¹, dalej jako: „k.p.k.”. Zaproponowano przyznanie wyłącznie sądowi uprawnienia do zastosowania, w drodze postanowienia, środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych (zwanego dalej: środkiem zapobiegawczym) w stosunku do oskarżonego będącego wójtem, burmistrzem, prezydentem miasta albo będącego odpowiednio ich zastępcą. Środek zapobiegawczy sąd mógłby stosować zarówno w postępowaniu przygotowawczym na wniosek prokuratora, jak i postępowaniu jurysdykcyjnym. Wniosek prokuratora o zastosowanie środka zapobiegawczego sąd rozpatrywałby nie później niż przed upływem 24 godzin od przekazania sądowi tego wniosku. Zażalenie na postanowienie w przedmiocie środka zapobiegawczego sąd miałby obowiązek rozpoznać nie później niż przed upływem 7 dni od przekazania sądowi zażalenia wraz z niezbędnymi aktami. Zawarta w art. 2 projektu zmiana art. 28g ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym² ma charakter legislacyjny i stanowi konsekwencję przekazania wyłącznie sądowi kompetencji w zakresie wydania postanowienia o zastosowaniu środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych wójta.

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 30, ze zmianami.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 713.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy o samorządzie gminnym **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Autor:

Marcin Fryźlewicz

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Wicedyrektor

Biura Analiz Sejmowych



Przemysław Sobolewski